

ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)

ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

**МАТЕРІАЛИ
XIV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

За загальною редакцією д. е. н., професора М. Є.
Рогози, Г. В. Карнаухової

(м. Полтава, 12–13 грудня 2024 року)

**Полтава
ПУЕТ
2024**

Організаційний комітет

Голова організаційного комітету – О. О. Нестуля, Лауреат державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений працівник освіти України, ректор Полтавського університету економіки і торгівлі», далі – ПУЕТ, д.і.н., професор.

Заступники голови організаційного комітету:

Н. С., Педченко, перший проректор ПУЕТ, д.е.н., професор.

М. Є. Рогоза, заслужений діяч науки і техніки України, академік Академії економічних наук України, академік Міжнародної академії біоенерготехнологій, науковий директор громадської спілки "Міжнародний центр досліджень соціально-економічних проблем модернізації та розвитку кооперації", професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ, д.е.н., професор;

Ж.А. Кононенко, завідувачка кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ, к.е.н., доцент;

Члени організаційного комітету:

Ю.С. Матвієнко, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ, к.п.н.

Ткаченко А.С., директор Навчально-наукового інституту денної освіти, к.т.н., доцент;

В.І. Перебийніс, професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ, д.е.н., професор;

Г.В. Карнаухова, заступник завідувача кафедри, старший викладач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

В.В. Стеценко, доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ, к.е.н., доцент

Л. М. Діденко, директор ЦІЗОП ПУЕТ.

Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління : матеріали XIV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції / за заг. ред. д-ра екон. наук, професора М. Є. Рогози, Г. В. Карнаухової (м. Полтава, 12–13 грудня 2024 року). – Полтава : ПУЕТ, 2024. –302 с.

У матеріалах конференції розглядаються питання управління, моделювання, прогнозування. соціально-економічні систем ; цифрові трансформації, штучний інтелект в економіці, державному управлінні та місцевому самоврядуванні; сталий розвиток регіонів громад, територій, суб'єктів господарювання; кооперація, мале та середнє підприємництво; промислова політика у частині підготовки кадрів, штучний інтелект. **Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.**

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

© Полтавський університет економіки і торгівлі, 2024

Програмний комітет:

- **Аймагамбетов Є.Б.**, ректор Карагандинського економічного університету Казспоживспілки, д.е.н., професор (м. Караганда, Республіка Казахстан);
- **Александра Кужер**, заступник декана, завідувач кафедри прикладних суспільних наук, професор. Сілезький технологічний університет (м. Глівіце, Польща);
- **Олексій Квілінський**, д.е.н., професор, Лондонська академія науки і бізнесу, Інститут розвитку міжнародного співробітництва (м. Лондон, Великобританія)
- **Гулієв Е.А.**, ректор Азербайджанського університету кооперації, д.е.н., професор (м. Баку, Азербайджанська Республіка);
- **Статі Статсв**, ректор Університету національної та світової економіки (м. Софія, Республіка Болгарія);
- **Факеров Х.Н.**, ректор Таджикиського державного університету комерції, д.е.н., професор (м. Душанбе, Республіка Таджикистан);
- **Ян Польцин**, д.е.н., професор, Державна вища школа імені Станіслава Сташица в м. Піла (Польща);
- **Вітлінський В.В.**, професор кафедри математичного моделювання та статистики ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (м. Київ), д.е.н., професор;
- **Вовк В.М.**, д.е.н., професор, заслужений професор Львівського національного університету імені Івана Франка» (м. Львів);
- **Єрмаков О.Є.**, завідувач кафедри економіки праці та соціального розвитку Національного університету біоресурсів і природокористування (м. Київ), д.е.н., професор.
- **Залознова Ю.С.**, член-кореспондент НАН України, академік Академії економічних наук України, директор Інституту економіки промисловості Національної академії наук України (м. Київ), д.е.н., професор;
- **Ляшенко В.І.**, віце-президент Академії економічних наук України, завідувач відділу Інституту економіки промисловості Національної академії наук України (м. Київ), д.е.н., професор;
- **Макшишко Н.К.**, завідувач кафедри економічної кібернетики Запорізького національного університету (м. Запоріжжя), д.е.н., професор;
- **Меркулова Т. В.**, завідувач кафедри економічної кібернетики та прикладної економіки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (м. Харків), д.е.н., професор.

- **Олешко Т. І.**, професор кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки Національного авіаційного університету (м. Київ), д.т.н., професор.
- **Ольховська О.В.**, завідувач кафедра комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ (м. Полтава), к.фіз.матем.наук.
- **Павлова В.А.**, професор кафедри міжнародної торгівлі та підприємництва Університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро), д.е.н., професор;
- **Порохня В. М.**, професор кафедри економіки Класичного приватного університету (м. Запоріжжя), д.е.н., д.т.н., професор;
- **Рамазанов С. К.**, заслужений діяч науки і техніки України, академік МАІ, МАНЕБ, АЕНУ, ТАУ, АТНУ, професор кафедри інформаційних технологій та програмування Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Київ), д.т.н., д.е.н., професор;
- **Роскладка А. А.**, завідувач кафедри цифрової економіки та системного аналізу Державного торговельно-економічного університету (м. Київ), д.е.н., професор;
- **Ткаченко В. А.**, академік Академії економічних наук України, заступник директора науководослідного інституту розвитку економіки та суспільства Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля (м. Дніпро), д.е.н., професор;
- **Харазішвілі Ю.М.**, академік Академії економічних наук України, головний науковий співробітник Інституту економіки промисловості Національної академії наук України, (м. Київ), д.е.н., професор;
- **Харченко О. А.**, декан факультету інформаційних технологій, доцент кафедри інженерії програмного забезпечення та кібербезпеки Державного торговельно-економічного університету (м. Київ), к.т.н., доцент.

ЗМІСТ

ВІТАННЯ УЧАСНИКІВ І ГОСТЕЙ ХІV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ «ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ».....	14
--	----

Секція 1 Соціально-економічні системи та процеси: управління, моделювання, прогнозування.....18

Grygorian R., Fedorovych I. THE ESSENCE AND MAIN COMPONENTS OF THE INNOVATIVE POTENTIAL OF ENERGY ENTERPRISESД.....	18
---	----

БЕСПЯТЮК Марія ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	20
---	----

Богуцька О.А. ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО ВІДТВОРЕННЯ ЕКОНОМІКИ	23
--	----

Гаркуша Ю.О. Козачинська Д.А. ФОРМУВАННЯ ДЕПОЗИТНИХ РЕСУРСІВ БАНКУ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	27
--	----

Дров'яніков М.Р., Ткачук Н.М. РОЗВИТОК СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ	30
---	----

Євстаф'єв С.М. ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВА	33
--	----

Каменюк А.О., Карнаухова Г.В. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	35
---	----

Кононенко Ж.А., Лизун Р.Б., Санжарівський А.Ю. ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ЗМІСТ, ВИДИ ТА РОЛЬ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	38
--	----

Кононець Н. В., Іщенко І. С. ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖЕРА	41
--	----

Коношко Г. Г., Шипелик С.В., ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ БРЕНДИНГУ	44
--	----

2020. № 19. С. 83–87. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/19-2020/kononenko.pdf>.

3. Пуцентейло П., Гуменюк О. Інформаційне забезпечення аналітичної діяльності в управлінні підприємством. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. Випуск 1-2. С. 74–82. URL: <http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/download/404/403>

Кононенко Ж.А., Лизун Р.Б., Санжарівський А.Ю. ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ЗМІСТ, ВИДИ ТА РОЛЬ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Ж.А. Кононенко, к.е.н., доцент

Р.Б. Лизун, аспірант

А.Ю. Санжарівський, магістр

Полтавський університет економіки і торгівлі

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ЗМІСТ, ВИДИ ТА РОЛЬ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Діяльність підприємства є складною соціально-економічною системою та характеризується великою кількістю параметрів, серед яких ключове місце посідає ефективність. Ця категорія визначає здатність підприємства досягати цілей, використовуючи наявні ресурси раціонально та результативно. Ефективність є комплексною характеристикою, яка охоплює всі бізнес-процеси, напрями діяльності та сфери функціонування підприємства. Це зумовлює її стратегічне значення для системи менеджменту, адже саме ефективність забезпечує якісну оцінку управлінських рішень і слугує базою для їх вдосконалення [3]. Ключовим аспектом управління ефективністю є чітка ідентифікація об'єкта впливу, що дозволяє створити умови для ухвалення зважених і раціональних господарських рішень. Відповідно, першим етапом у процесі дослідження ефективності є визначення її сутності та структури. До основних ознак ефективності належать комплексність, відносність, залежність від зовнішніх і внутрішніх чинників, критерії якості управлінських рішень.

Ефективність охоплює всі сфери діяльності підприємства – виробничу, фінансову, інноваційну, соціальну тощо. І це передбачає багатофакторність її оцінки та неможливість обмеження одним показником [4, 5]. Для забезпечення точнішої оцінки досягнень підприємства ефективність відображає не лише абсолютний результат, а й порівняння отриманих результатів із витратами чи використаними ресурсами. На ефективність впливають умови зовнішнього середовища (економічна ситуація, ринкові

тенденції) та внутрішні ресурси (організація бізнес-процесів, управлінські рішення). Також ефективність оцінює результативність діяльності менеджменту, відображаючи раціональність використання ресурсів і відповідність прийнятих рішень поставленим цілям.

Ефективність є важливим критерієм оцінки інвестиційної привабливості підприємства, адже демонструє його здатність до зростання та стабільного функціонування в довгостроковій перспективі [2].

Аналізуючи наукові підходи, можна виділити такі основні класифікації ефективності:

1) за типом результату:

- економічна – пов'язана з досягненням фінансового ефекту, як-от зростання прибутку чи зниження витрат;
- соціальна – спрямована на забезпечення соціальних вигод для працівників або суспільства;
- екологічна – характеризує здатність підприємства забезпечувати екологічну безпеку своєї діяльності;
- соціально-економічна – поєднує економічний та соціальний ефекти.

2) за рівнем управління;

3) за методом оцінки;

4) за зацікавленими сторонами;

5) за характером ефекту тощо.

Часто ефективність порівнюють із такими категоріями, як результативність, продуктивність або економічність. Хоча ці терміни мають схожість, кожен із них відображає окремий аспект функціонування підприємства [1, 3]. Наприклад, результативність фокусується на досягненні поставлених цілей, продуктивність – на співвідношенні обсягу виробленої продукції до витрачених ресурсів, а економічність – на мінімізації витрат.

Таким чином ефективність є багатогранною управлінською категорією, що вимагає інтегрованого підходу до її аналізу та управління, враховуючи різноманітність її видів і вплив багатьох чинників. Завдяки своїй складності ця категорія охоплює широкий спектр проявів, які потребують глибшої класифікації для підвищення ефективності управлінських заходів.

Особливу увагу слід приділити безпековій ефективності, яка стає особливо актуальною в умовах підвищених ризиків і невизначеності зовнішнього середовища [2, 5]. Ця категорія оцінює співвідношення між результатами безпекових заходів і витратами на їх реалізацію. Включення цієї складової до класифікації сприятиме посиленню управлінських рішень у сфері економічної безпеки. Ефективність як економічна та управлінська категорія

має ключове значення для діяльності підприємства з таких причин:

- оцінка якості управлінських рішень. Вона виступає критерієм якості прийнятих рішень, демонструючи рівень зрілості управлінської системи;
- інформаційно-аналітична основа. Показники ефективності формують базу для обґрунтування майбутніх управлінських рішень;
- інвестиційна привабливість – високий рівень ефективності підвищує довіру з боку інвесторів і партнерів, сприяючи залученню ресурсів;
- довгостроковий розвиток - рівень ефективності є індикатором стійкості підприємства в майбутньому, забезпечуючи стабільність його розвитку.

Ефективність підприємства є складною категорією, яка інтегрує різні аспекти господарської діяльності. Її значення зростає в умовах сучасних викликів – економічних криз, нестабільності та високої невизначеності. Під ефективністю пропонується розуміти співвідношення між досягнутими результатами діяльності та витраченими ресурсами, що дозволяє оцінювати перспективи функціонування підприємства у довгостроковій перспективі.

Вивчення механізмів управління ефективністю є важливим напрямом для майбутніх досліджень. Це дозволить удосконалити методи оцінки та прийняття управлінських рішень, спрямованих на забезпечення стабільного розвитку підприємства.

Список використаних джерел

1. Гарафонова О. І., Василюк Н. Концептуальні підходи до процесу управління ефективністю діяльності бізнес-організацій. *Науковий журнал «Economic Synergy»*. 2022. Вип. 3(5). С. 27–37. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2022-3-3>

2. Кононенко Ж.А., Миколенко І.Г., Кононенко О.А. Факторний аналіз фінансових результатів підприємства. *Інфраструктура ринку*, № 69, 2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct69-15>

2. Місько Г. А. Сутність поняття результативність та ефективність в менеджменті. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2020. № 3–4 (276–277). С. 97–102. URL: [http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2020/276-277/pdf/%D0%9D%D0%92%203-4%20\(276-277\)%202020.pdf#page=97](http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2020/276-277/pdf/%D0%9D%D0%92%203-4%20(276-277)%202020.pdf#page=97)

3. Назаренко І. Економічний зміст ефективності діяльності підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2022. № 3(76). С. 15–22. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/39218/2/GEB_2022v76n3_Nazarenko_I-Economic_content_of_the_15-22.pdf

4. Отенко І. П. Ефективність як основне поняття та критерій діяльності підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. №6. С. 190–195. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-6-190-195>

5. Петков О. І. Економічна ефективність підприємств та фактори впливу на неї. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6, № 1. С. 392–399. URL: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2022/07/ujae_2021_r01.pdf#page=392

Кононец Н. В., Іщенко І. С. ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖЕРА

Н. В. Кононец, докторка педагогічних наук, доцентка, професорка кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

І. С. Іщенко, кандидатка економічних наук, асистентка кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖЕРА

Нині менеджери на різних рівнях управління стикаються з необхідністю приймати рішення в умовах високої динаміки ринкового середовища. При цьому значно зростає рівень невизначеності та кількість ризиків, які мають бути враховані під час ухвалення управлінських рішень. Відтак, менеджери мають володіти низкою методів прийняття управлінських рішень, аби ефективно виконувати свої професійні обов'язки.

Ефективним методом прийняття управлінських рішень є *метод «дерева рішень»*, який відноситься до логіко-формалізованих методів прийняття рішень. Найчастіше їх використовують для виконання формалізованих завдань, а саме: прийняття оптимальних рішень у сфері виробництва, логістики, інвестиційній та фінансовій сферах, оптимального ціноутворення і планування, оптимального функціонування організації тощо. До них також належать *аналіз чутливості*, *метод Монте-Карло* та ін. (Петруня (Ред.) та ін., 2015, с. 39). Дерево рішень дозволяє структурувати і проаналізувати можливі наслідки різних варіантів, що робить його незамінним інструментом при вирішенні складних завдань. Воно також сприяє зменшенню ризиків,

НАУКОВЕ ВИДАННЯ
ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ
МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

МАТЕРІАЛИ
XIV Міжнародної науково-практичної інтернет-
конференції